

תלמידה: נגה מקסימוב כיתה: י"א מורה מלווה: מו"ר אימי, רבקה מקסימוב בי"ס: אולפנית ישרון פ"ת

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי

בתקופה האחרונה שמעתי על מספר מנהלי בתי ספר שפוטרו כתוצאה משיקולים פוליטיים, איבה מצד קבוצת הורים מצומצמת ובעלת השפעה, או מצד הרשות המקומית.

נראה כי מדובר בתופעה ובשנים האחרונות מנהלי בתי ספר רבים מפוטרים ללא כל יכולת להילחם על תפקידם ולערער על פיטוריהם. במקרים רבים הפיטורים אינם ענייניים כלל.

רבים מהמנהלים המפוטרים הם אנשי חינוך משכמם ומעלה אשר עושים עבודתם נאמנה, ומוציאים את עצמם חסרי אונים מול מערכת אטומה שלא מסייעת להם, אף לא במקרים בהם בפיטורין ישנה עבירה על החוק.

בשנה שעברה למדתי בתכנית תת"ץ (תכנית תלמוד לצעירות) של הרבנית מרים רייסלר את מסכת בבא קמא ובע"ה השנה את מסכת בבא מציעא. הסוגיה הכואבת הזו עומדת בין שתי המסכתות.

במאמר הבא אנסה לבחון במבט הלכתי מדוע אסור לפטר מנהל ביה"ס ללא עילה מוצדקת.

מדוע אסור לפטר מנהל ביה"ס ללא עילה מוצדקת.

סקירת מקורות תורניים

המאמר מחולק לשבעה פרקים בהם חקרתי איסורים הלכתיים המתעוררים בפיטורי מנהל בית ספר שלא כדין, הפרקים מחולקים לשני חלקים:

- חלק א:
- א. באילו מקרים מותר לפטר מנהל בית ספר
 - ב. הפיטורין עצמם כבעיה ממונית: גזל, חמס, תליוהו וזבין- נבל ברשות התורה,
 - ג. כיצד ממנים שליח, שליחי ציבור שפושעים בעבודתם, שימוש שאינו ראוי בשררה, גניבת דעת
 - ד. ההשלכה של פיטורי המנהל על התלמידים- דוגמה אישית, קשר בין רב (מנהל) ותלמיד

- חלק ב:
- ה. לא תשנא את אחיך בלבבך
 - ו. ואהבת לרעך כמוך
 - ז. לא תונו איש את עמיתו
 - ח. רכילות, לשון הרע, מוציא שם רע

בפרק א הבאתי כי לפי דברי הרמב"ם, יש לפטר עובד ציבור שפשע במלאכתו. לפי פסיקת השו"ע, יש לפטר מלמד אם בא אחר טוב הימנו. נראה לומר לפי דבריהם, שדווקא כשהמנהל אינו משתדל ואינו עושה מלאכתו נאמנה, או שבא מנהל טוב ממנו, מותר לפטרו. אך אם עושה מלאכתו נאמנה או אם לא נמצא לפנינו מנהל טוב יותר, או ששניהם שווים או שהמנהל המכהן טוב יותר- אסור.

לאחר קביעה בסיסית זו, אפשר לצאת לחקירה הלכתית בשאר הפרקים שהובאו.

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

לאורך כל המאמר נראה כי פיטורי מנהלי בית ספר מסיבות פוליטיות אסורים.

נציע כי במקרים בהם מתקבלות תלונות ענייניות על המנהל, הן תיבדקנה בקפידה ע"י הממונים עליו, כגון הרשת המנהלת וכן נציגים ממשרד החינוך שלרוב מבינים בחינוך ובניהול בתי ספר יותר מראשי עיר או ראשי ועד הורים.

הבדיקה תשלב מדדים אובייקטיביים המעידים על תפקוד תקין של בית הספר ומדדים סובייקטיביים כמו שולחנות עגולים עם הורים ותלמידים מכלל הקשת(דתית, חברתית, סוציו אקונומית וכו').

(כאמור המאמר לא עוסק במקרים של חלילה פגיעה בתלמידים או הורים, אך גם תלונות כאלו יש לבחון לעומק לפני קפיצה נמהרת למסקנות. במקרים של ניצול מרות ופגיעה מינית ל"ע, מומלץ להיעזר בפורום תקנה אם הדבר נתון לפרשנות) אין לערב שיקולים זרים. אין לפטר מכורח שיקולים פוליטיים.

במקרים של מתח בין המנהל, הרשות המקומית וקבוצת הורים, יש לערב אנשי מקצוע כגון: מגשר, מפקח משרד החינוך וכו'. אין להקל ראש בהליך פיטורים ככלל ושל מנהל בי"ס בפרט. כשם שמינוי מנהל בי"ס אמור להיות תהליך שבסופו מתקבלת החלטה משותפת של נציגי משרד החינוך, עיריה ורשת המנהלת ללא שיקולים זרים, כך גם הליך פיטורים צריך לכלול דיון והחלטה משותפת ומנומקת שתפורסם למי שידרוש.

אין להטות משפט על מנת לרצות גורמים פוליטיים.

יצוין בנוסף, כי לאורך זמן ככל שתופעת פיטורי המנהלים משיקולים זרים תתרחב חלילה, תיווצר השפעה רעה על מוטיבציית המועמדים לתפקידי הנהלה, שהרי ברור לכל שברצון הרשות המקומית/ההורים יפוטרו בהינף יד.